

Problematika cestovních náhrad

Poskytování cestovních náhrad

- osobám v zaměstnaneckém vztahu ke spolku
- osobám v jiném vztahu ke spolku (placeným /neplaceným funkcionářům, členům)

Cestovní náhrady poskytované zaměstnancům

- upraveny v zákoníku práce a pokud jde o jejich aktuální výši vyhláškami MPSV a MF *(každoročně zveřejňováno na extranetu ČUS - vnitřní předpisy - oznámení)*
- bez dalšího přísluší zaměstnancům v pracovním poměru
- na základě zvláštního ujednání přísluší i zaměstnancům pracujícím na DPP či DPČ
- v případě, že na cestovní náhrady vznikne nárok, musí být vyplaceny, zaměstnanec se jich nemůže platně vzdát

Nejčastěji druhy cestovních náhrad u zaměstnanců spolku :

- stravné
- jízdné

Stravné

- je chápáno jako zvýšené stravovací výdaje při pracovní cestě a nejsou tak plnohodnotnou náhradou veškerých vynaložených výdajů (jde tak spíše o příspěvek)
- pokud jde o výši stravného je spolek vázán pouze stanovením minimální výše, vyšší stravné může poskytnout libovolně

Jízdné

- obecně přísluší ve výši, která odpovídá ceně jízdného při použití prostředků hromadné dopravy
- při použití vlastního vozidla zaměstnance mohou nastat dvě situace :
 - zaměstnavatel s užitím vozidla pouze souhlasí
- náhrada přísluší jen v obecné výši
 - zaměstnavatel výslovně užití vozidla vyžaduje
- náhrada se skládá ze dvou složek, a to náhrady za každý 1 km jízdy (náhrada opotřebení) a náhrady za spotřebované pohonné hmoty
- spolek je vázán jen minimální výší jízdného, vyšší může poskytnout libovolně

Stravné a jízdné jako příjem zaměstnance spolku

- z hlediska příjmu zaměstnance je důležité, v jaké výši jsou náhrady poskytovány
- budou-li náhrady vypláceny v maximální výši, která je stanovena pro zaměstnance z tzv. nepodnikatelské sféry ("státní zaměstnanec"), tyto náhrady zaměstnanec nebude zdaňovat daní z příjmu
- budou-li náhrady vypláceny ve větší výši, je rozdíl pro zaměstnance zdanitelným příjmem jako součást jeho mzdy (§ 6 odst. 7 písm. a) ZDP)

Cestovní náhrady poskytované osobám v jiném vztahu ke spolku

- poskytování cestovních náhrad přichází v úvahu zejména u členů a funkcionářů spolku
- na poskytování cestovních náhrad osobám, které nejsou zaměstnanci, se nevztahuje zákoník práce
- možnost jejich poskytnutí je třeba zakotvit jinak:

- ***ve vnitřním předpise spolku***

- zde by mělo být vymezeno komu se náhrady poskytují, jaký druh náhrad a v jaké výši
- spolek není nikterak limitován ani ve stanovení druhu náhrad ani výší, dokonce si může stanovit, že cestovní náhrady nebude poskytovat vůbec
- vzor směrnice je na webu ČUS (Legislativní poradna)

nebo

- ***smlouvou s členem / funkcionářem***

- lze jí uzavřít na jednorázovou akci nebo v obecné rovině na delší časové období
- ani zde nejsou smluvní strany limitovány při sjednání druhu a výše náhrad

nebo

- ***rozhodnutím příslušného orgánu spolku***
 - hodí se spíš pro jednorázové situace
 - příkladem může být rozhodnutí svolavatele valné hromady o tom, že účastníkům / delegátům přísluší určité cestovní náhrady v souvislosti s jednáním valné hromady

Cestovní náhrady poskytované placeným funkcionářům

- jedná se o cestovní náhrady v souvislosti s výkonem placené funkce v orgánech spolku, a to především v těch povinně zřizovaných (např. statutární orgán)
- právní titul pro jejich poskytování je nejčastěji založen smlouvou o výkonu funkce, kde by měl být konkretizován druh a výše cestovních náhrad, na které má placený funkcionář nárok (lze např. i odkazem na druh a výši tak, jak jsou upraveny ZP)
- daňový režim je výslovně řešen ZDP (*v rámci tzv. funkčních požitků - § 6 odst. 1 písm. a) a § 6 odst. 10*), a platí totéž, co pro zaměstnance

Cestovní náhrady poskytované dobrovolným (neplaceným) funkcionářům

- vhodným právním titulem pro jejich poskytnutí je vnitřní předpis, ale není vyloučena ani individuální smlouva
- daňový režim není výslovně řešen ZDP
- existuje již ustálený výklad, podle kterého je namístě postupovat v otázce zdanění cestovních náhrad i u neplacených funkcionářů, shodně jako u placených
- stanovisko komory daňových poradců, se kterým se ztotožnilo i Generální finanční ředitelství (dostupné na https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-prispevky-kv-kdp/Zapis_KV_KDP_2018-05-02.pdf - str. 14 a dále)

Cestovní náhrady poskytované řadovým členům, případně nečlenům

- vhodným právním titulem pro jejich poskytnutí je vnitřní předpis, ale není vyloučena ani individuální smlouva či jednorázové rozhodnutí příslušného orgánu
- daňový režim není výslovně řešen ZDP
- zatím neexistuje ani stanovisko či výklad státních orgánů, které by sjednocovaly postup v otázce případného zdanění poskytnutých cestovních náhrad

- lze si představit dva možné přístupy k cestovním náhradám členům:
 - vyplacené cestovní náhrady nebudou považovány za příjem, neboť se jedná o kompenzaci nákladů člena a nedochází ke zvýšení jeho majetku
 - vyplacené cestovní náhrady budou považovány za ostatní příjem z příležitostné činnosti dle ZDP, který je do výše 30 tis./ rok od daně z příjmu osvobozen (*§ 10 odst. 3 písm. a) ZDP*)

Doporučení:

- cestovní náhrady pro členy , případně i nečleny (např. vypomáhající rodiče) poskytovat jen jako příspěvek na úhradu nákladů, které má člen v souvislosti s výkonem činnosti pro spolek
- příspěvek by pak měl být vyplácen ve výši, která nepřekročí maximální výši stanovenou pro "státní zaměstnance,, případně vyplácet jen náhrady výdajů v prokázané výši (např. náhrady výdajů za benzín)

Cestovní náhrady a dotace

- MŠMT stanovilo podmínku pro využití dotace tak, že ji nelze použít na cestovní náhrady „nad rámec stanovený zákoníkem práce“
- není jednoznačné, čemu je tím nastaven limit; zda okruhu lidí (jen zaměstnanci) nebo výši cestovních náhrad (omezení výše pro státní zaměstnance)

Doporučení:

- využívat prostředky dotace jen na úhradu cestovních náhrad zaměstnanců
- do DPP a DPČ doplnit ujednání, že zaměstnanec má nárok na cestovní náhrady v rozsahu daném zákoníkem práce